

บทที่ 1

บทนำ

สำหรับหัวข้อที่กล่าวถึงในบทนำประกอบด้วย หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ของการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ สมมุติฐานของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย กรอบแนวคิด และนิยามศัพท์ของตัวแปร

หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันทรัพยากรธรรมชาติ อันเป็นสิ่งแวดล้อมที่ธรรมชาติได้สรรสร้างไว้ และยังประโยชน์ให้แก่มนุษย์มีสภาพเสื่อมโทรมลง กลายเป็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน (สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ, 2535) ซึ่งคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอยู่กับปัจจัยพื้นฐานอันได้แก่ อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่มและยารักษาโรค ปัจจัยดังกล่าวนี้ย่อมต้องอาศัยทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ทั้งสิ้น

จากความพยายามของมนุษย์ที่จะใช้ทรัพยากรธรรมชาติทั้งที่เป็นพลังงานอาหาร และเครื่องใช้ต่างๆ เพื่อความจำเป็นในการดำรงชีพและเพื่อความเป็นอารยชนในสังคมที่เจริญแล้ว เริ่มจากนำเอาทรัพยากรธรรมชาติต่างๆ ที่มีอยู่มาใช้ทำให้มีการพัฒนาเทคโนโลยีมากยิ่งขึ้น และในขณะเดียวกันไม่เพียงแต่สภาพแวดล้อมตามธรรมชาติเท่านั้นที่ถูกเปลี่ยนแปลงสภาพทางสังคมของมนุษย์ก็ถูกเปลี่ยนแปลงไปด้วยเป็นอันมาก (วินัย, 2530 : 51)

จากเอกสารการสัมมนาของสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ และองค์การยูเนสโก (2521 : 9) ได้กล่าวไว้ว่า "ความเจริญของมนุษย์โดยการพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่างๆ เพื่อปรับปรุงมาตรฐานการครองชีพให้ดีขึ้นเมื่อความเจริญทางด้านเทคโนโลยีเริ่มสูงขึ้น มนุษย์ได้มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและขาดความรับผิดชอบจึงก่อให้เกิดผลในด้านมลพิษ (Pollution) เป็นอันมาก"

ในการให้การศึกษาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมนั้นเรียกว่า "สิ่งแวดล้อมศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยให้บุคคลได้รับสิ่งเหล่านี้ คือ ความตระหนัก (Awareness) กล่าวคือ ให้มีความตระหนักและรู้สึกไวต่อเรื่องสิ่งแวดล้อมทั้งหมด รวมถึงปัญหาที่เกี่ยวข้องและความรู้ (Knowledge) กล่าวคือให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมขั้นพื้นฐานทั้งหมด ปัญหาที่เกิดขึ้นรวมทั้งหน้าที่ความรับผิดชอบและบทบาทของมนุษย์ที่มีต่อสิ่งแวดล้อมด้วย"

จากที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษา คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ ที่มีต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม เนื่องจากนักศึกษาคณะนี้มีความเกี่ยวข้องและใกล้ชิดกับทรัพยากรธรรมชาติหลายชนิด ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ เป็นต้น ตลอดจนเมื่อนักศึกษาได้สำเร็จการศึกษาแล้ว ไปประกอบอาชีพหรือกิจการต่างๆ ก็ย่อมต้องได้สัมผัส ควบคุม หรือเกี่ยวข้องกับทรัพยากรต่างๆ ไม่ด้านใดก็ด้านหนึ่ง ซึ่งจากการได้ทราบความคิดเห็นของนักศึกษาอาจเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอน ตลอดจนกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมไม่อาจจะเป็นการออกค่ายหรือชมรม ซึ่งจากที่กล่าวมาผู้วิจัยหวังว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมตามสมควร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพส่วนบุคคลและลักษณะกิจกรรมที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของนักศึกษา คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่
2. เพื่อทราบความคิดเห็นและความรู้ของนักศึกษาคณะเกษตรศาสตร์ ที่มีต่อสิ่งแวดล้อมและปัญหาสิ่งแวดล้อม
3. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพส่วนบุคคลของนักศึกษาคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ กับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความรุนแรงของปัญหาสิ่งแวดล้อมด้านดินด้านน้ำ ด้านป่าไม้และโดยรวม
4. เพื่อหาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม อันจะนำไปพิจารณาในการแก้ไข ปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมต่อไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อให้ข้อมูลที่ได้เสนอเป็นแนวทางปรับปรุงการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ ให้นักศึกษาคณะเกษตรศาสตร์ตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวกับการเกษตรให้เหมาะสมต่อไป

สมมติฐานของการวิจัย

1. ความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมีความแตกต่างกันระหว่างเพศ
2. ระดับชั้นปีที่ศึกษาอยู่ของนักศึกษาที่มีความคิดเห็นต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน
3. นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาในเขตอำเภอและนักศึกษาที่มีภูมิลำเนานอกเขตอำเภอเมืองมีความคิดเห็นต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมต่างกัน
4. นักศึกษาที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมต่างกัน จะมีความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาต่อสิ่งแวดล้อมต่างกัน
5. นักศึกษาที่มีการรับรู้ติดตามข่าวสารสิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชนต่างกัน จะมีความคิดเห็นต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมต่างกัน
6. นักศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาที่แตกต่างกัน จะมีความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาดังนี้มุ่งศึกษาเฉพาะปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับเกษตรเพียง 3 ด้าน คือ

1. ปัญหาด้านป่าไม้
2. ปัญหาด้านน้ำ
3. ปัญหาด้านดิน

กรอบแนวคิดหลังการค้นคว้า

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดกรอบแนวคิดเพื่อการศึกษาดังต่อไปนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

(Independent Variable)

(Dependent Variable)

1. เพศ
2. ระดับการศึกษา
3. ภูมิลำเนา
4. สาขาวิชาเอก
5. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม
6. การรับรู้ติดตามข่าวสารสิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความรุนแรงของปัญหาสิ่งแวดล้อมด้านดิน ดินน้ำ ดินป่าไม้ และด้านรวม

นิยามศัพท์ของตัวแปร

ก. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) หมายถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความรุนแรงของปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักศึกษาคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมด้านป่าไม้ ดินและน้ำ

ข. ตัวแปรอิสระ (Independent Variable)

1. เพศ หมายถึง เพศของนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามในที่นี้หมายถึง เพศชาย และเพศหญิง
2. ระดับการศึกษา หมายถึง
 - นักศึกษาที่ยังไม่สังกัดสาขาวิชา (ระดับปี 1 ถึง ปี 2)
 - นักศึกษาที่สังกัดสาขาวิชาแล้ว (เกินกว่าระดับปี 2 ถึงระดับปริญญาโท)

3. ภูมิฐานะของนักศึกษา หมายถึง ภูมิฐานะส่วนใหญ่ของนักศึกษาที่เคยศึกษาสมัยเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาโดยแบ่งออกเป็น
- เขตอำเภอเมือง
 - นอกเขตอำเภอเมือง
4. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม หมายถึงจำนวนครั้งที่เคยเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบ การออกค่าย การจัดนิทรรศการการปลูกป่า ในรอบปี (12 เดือน) ที่ผ่านมา
5. การรับรู้ติดตามข่าวสารในเรื่องเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม (คิดเป็นจำนวน)
- อ่านหนังสือพิมพ์เฉลี่ย.....ครั้ง/เดือน
 - ฟังวิทยุเฉลี่ย.....ครั้ง/เดือน
 - ดูโทรทัศน์เฉลี่ย.....ครั้ง/เดือน
6. สาขาวิชาเอก หมายถึง สาขาวิชาที่นักศึกษาสังกัดอยู่ ได้แก่ พืชไร่ พืชสวน สัตวบาล ปศุสัตว์ ภูมิวิทยา ไรศพืช เศรษฐศาสตร์การเกษตรและส่งเสริมการเกษตร ทั้งนี้จะแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ
- กลุ่มสาขาวิชาที่เกี่ยวกับสังคมศาสตร์ (เศรษฐศาสตร์การเกษตรและส่งเสริมฯ)
 - กลุ่มสาขาวิชาที่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (พืชไร่, พืชสวน, สัตวบาล, ปศุสัตว์, ภูมิวิทยา, ไรศพืช)